

ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตบางกะปิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร

สินีนานู ศิริสวัสดิ์^{1*} และ รัตนา กาญจนพันธ์²

¹ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
*sineenadt@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้โรงเรียนมัธยมศึกษาเขตบางกะปิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร (2) เปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้โรงเรียนมัธยมศึกษาเขตบางกะปิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุและประสบการณ์การทำงาน มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 353 คน คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีของเครอซีและมอร์แกน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 185 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.913 สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบด้วยค่าทีและการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว เมื่อพบความแตกต่างจึงทำการทดสอบรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ

ผลการวิจัยพบว่า (1) ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก (2) ครูที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน (3) ครูที่มีประสบการณ์การทำงาน มีความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้โดยภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ความพึงพอใจ, ครู, การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

The Satisfaction of Teachers with an Environment That is Conducive to Learning in Secondary School Bangkok District Under the Secondary Educational Service Area Office 2, Bangkok.

Sineenad Sirisawat^{1*}, and Ratana Karnjanapan²

¹Department of Education Administration, Faculty of Education, Ramkhamhaeng University

*sineenadt@gmail.com

Abstract

This survey research aims were to study the satisfaction of teachers in organizing an environment conducive to learning in secondary schools in Bangkok District Under the Secondary Educational Service Area Office 2. The sample groups were selected from 353 parents of secondary schools, Bangkok District Under the Secondary Educational Service Area Office 2. The sample group consisted of 185 people from Krejcie & Morgan table. The research instruments were the 5 rating scale questionnaire, the questionnaire was tested for content validity by the index of congruence (IOC), It was between 0.6 and 1.0, and Cronbach's α (alpha) coefficient was at 0.913. The statistics used for analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test and One-way ANOVA. When differences between groups were found, Scheffé's multiple comparison was additionally utilized by the researcher. Findings are as follows: The results of the research revealed that 1) The satisfaction of teachers in organizing an environment conducive to learning in secondary schools in Bangkok District Under the Secondary Educational Service Area Office 2, Bangkok. was overall at a high level and high level for all aspect. 2) The teachers who differed ages have the satisfaction with the organization of environment that was conducive to learning in secondary schools in Bangkok District Under the Secondary Educational Service Area Office 2, Bangkok. That both of the overall and the aspect were not different. 3) The teachers who differed with work experience had the satisfaction with the organization of environment that was conducive to learning in secondary schools, in Bangkok Under the Secondary Educational Service Area Office 2, Bangkok. that both of the overall and the aspect are not different.

Keywords: Satisfaction, Teachers, Providing an environment that is conducive to learning

1. บทนำ

ปัจจุบันมีนักวิชาการ นักการศึกษาได้กล่าวถึงปัจจัยที่จะส่งเสริมหรือเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่เราจะส่งเสริมให้ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนดีขึ้น การเรียนของผู้เรียนดีขึ้น ยกตัวอย่างเช่น สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา สภาพแวดล้อมที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต เช่น ครู ห้องเรียน นอกจากสภาพแวดล้อมเหล่านี้แล้ว ได้มีการจัดทำวิจัยและได้มีการพูดถึงก็คือ สภาพแวดล้อมของการเรียนรู้ Learning environment งานวิจัยและนักวิชาการได้บ่งบอกมาเลยว่า ถ้าโรงเรียนจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้มีผลอย่างมากต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน ทำให้ผู้เรียนสนใจเรียน ทำให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนการสอน ผู้เรียนสามารถเกิดแนวคิดใหม่ๆ และเกิดพัฒนาการในทุกด้าน ดังนั้นการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้จึงเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้และพัฒนาการของผู้เรียนได้เป็นอย่างมาก ทั้งนี้ผู้บริหารและครูเห็นความสำคัญของการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับวัยและระดับพัฒนาการการเรียนรู้ ที่ช่วยส่งเสริมให้การจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมที่ครูวางแผนไว้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบตัวล้วนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการจัดการ

เรียนรู้ ดังนั้นเพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ มีสื่อวัสดุอุปกรณ์ สื่อเทคโนโลยีที่ดีและทันสมัย ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน มีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญาเพิ่มขึ้นและการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบๆ ตัว ทำให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้ ช่วยพัฒนาบุคลิกภาพที่พึงประสงค์ ผลการสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้สูงขึ้น สามารถดำรงชีวิตในโรงเรียนด้วยความสงบสุขเป็นการสะท้อนประสิทธิภาพการสอนและการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ของครูและโรงเรียน

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 24 ข้อ (5) กล่าวว่า การจัดการกระบวนการเรียนรู้นั้น ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนการสอนและอำนวยความสะดวกเพื่อผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2542: 8) จึงนำมาเป็นตัวกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนและเป็นแนวทางที่ผู้จัดการศึกษาต้องยึดถือเป็นหลักในการปฏิบัติและการกำหนดบทบาทหน้าที่และแนวทางปฏิบัติในสถานศึกษาเพื่อให้เกิดการพัฒนาด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้อื่นๆ รวมทั้งแหล่งเรียนรู้ ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพสูงสุด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 มีเป้าประสงค์ให้ผู้เรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ คิดริเริ่มและสร้างสรรค์นวัตกรรม มีทักษะและสมรรถนะตามหลักสูตร และคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ผู้เรียนได้รับโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาอย่างทั่วถึง เท่าเทียม อย่างมีประสิทธิภาพ สถานศึกษาจัดการศึกษาเพื่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน และสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. 2562)

จากความเป็นมาและปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่ศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้โรงเรียนมัธยมศึกษาเขตบางกะปิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย และวางแผนพัฒนา ปรับปรุงสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนและเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้โรงเรียนมัธยมศึกษาเขตบางกะปิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร

2.2 เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้โรงเรียนมัธยมศึกษาเขตบางกะปิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุและประสบการณ์การทำงาน

3. ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิด ทฤษฎี ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

4. วิธีการดำเนินการวิจัย

4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาเขตบางกะปิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยศึกษางานวิจัยของ อินทรา บริบูรณ์ (2556) เพื่อนำมากำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยและตัวแปรที่ศึกษา 4 ด้านดังนี้ 1) ด้านอาคารสถานที่ 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน 4) ด้านการบริการ

4.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

4.2.1 ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตบางกะปิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 3 โรงเรียน 353 คน

4.2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตบางกะปิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 3 โรงเรียน ประชากร 353 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ใช้การกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie and Morgan (อ้างอิงในสมจิตรา เรืองศรี, สุรศักดิ์ อมรรัตนศักดิ์ และบุญมี พันธุ์ไทย, 2555, หน้า 101) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 185 คน

4.3 ตัวแปรที่ศึกษา

4.3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ อายุ ต่ำกว่า 30 ปีและ30 ปี ขึ้นไป และประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 10 ปี 10-20 ปีและ20 ปี ขึ้นไป

4.3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้โรงเรียนมัธยมศึกษาเขตบางกะปิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร 4 ด้าน คือด้านอาคารสถานที่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน ด้านการบริการ

5. การสร้างเครื่องมือ

ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของครูที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือและนำแบบสอบถามที่แก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) พิจารณาแบบสอบถามที่มีค่าดัชนีสอดคล้อง 0.2 ขึ้นไป ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.6 -1.00 จำนวน 40 ข้อ โดยผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบความสอดคล้องเหมาะสม จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีการหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (coefficient alpha) ของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.913 และจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพตามเกณฑ์ ไปใช้ในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริงที่ใช้ในการวิจัยต่อไป

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการคำนวณหาค่าทางสถิติโดยใช้การแจกแจงค่าความถี่ (frequency distribution) และค่าร้อยละ (percentage)

6.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของครูทั้ง 4 ด้านที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้โรงเรียนมัธยมศึกษาเขตบางกะปิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร โดยใช้หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation--SD) เป็นรายข้อและรายด้าน โดยกำหนดเกณฑ์การแปลคะแนนเฉลี่ยตามแนวคิดของ Best (1970) ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

6.3 เปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้โรงเรียนมัธยมศึกษาเขตบางกะปิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุ วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าที (t-test)

6.4 เปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้โรงเรียนมัธยมศึกษาเขตบางกะปิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way analysis of variance) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ตามวิธีของ (Scheffe's post hoc comparison)

7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย

7.1 สถิติหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ ค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient)

7.2 สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Precentile) ค่าเฉลี่ย (Mean : \bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : SD)

7.3 สถิติทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การทดสอบค่า (t-test for Independent sample) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way analysis of variance:ANOVA)

8. ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปเป็นข้อๆ ได้ดังนี้

8.1. ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้โรงเรียนมัธยมศึกษาเขตบางกะปิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า ครูมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านอาคารสถานที่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน ด้านการบริการ พิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ ดังนี้

8.1.1 ด้านอาคารสถานที่ พบว่า ครูมีความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้โรงเรียนมัธยมศึกษาเขตบางกะปิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน ครูพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ข้อ ได้แก่ มีระบบการดูแลรักษาความสะอาดความเป็นระเบียบเรียบร้อยและปลอดภัย จัดให้มีพื้นที่ที่จัดแสดงป้ายนิเทศ นำเสนอข้อมูลและผลงานการเรียนรู้ของนักเรียน สนับสนุนงบประมาณ เพื่อการรักษาและปรับปรุงสถานที่ให้มีความพร้อมปลอดภัยและอยู่ในสภาพที่ดี และข้อที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ห้องเรียนมีสีสันท่าเรียน อากาศถ่ายเทได้ดี และมีขนาดกว้างเพียงพอกับนักเรียน

8.1.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า ครูมีความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้โรงเรียนมัธยมศึกษาเขตบางกะปิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านครูพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ข้อ ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริม ให้ครูจัดการชั้นเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ สนับสนุนให้มีโครงการพัฒนาศักยภาพทางด้านสติ ปัญญา อารมณ์ และสังคม ของนักเรียนทุกระดับชั้น สนับสนุนงบประมาณครูให้ผลิตสื่อ นวัตกรรมเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้อย่างหลากหลายและเหมาะสมกับนักเรียน และข้อที่มีค่าน้อยที่สุดคือ จัดให้มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนตามความถนัดและความสนใจของนักเรียนและความแตกต่างระหว่างบุคคล

8.1.3 ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน พบว่า ครูมีความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้โรงเรียนมัธยมศึกษาเขตบางกะปิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านครูพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ข้อ ได้แก่ สร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่กระตุ้น ให้นักเรียนรู้จักการช่วยเหลือเกื้อกูลระหว่างกัน ส่งเสริมให้คำปรึกษาและกระตุ้นให้นักเรียนร่วมกันวางแผนแก้ปัญหาการเรียนร่วมกัน สนับสนุนกิจกรรมการแข่งขันประเภทต่างๆ แต่ระดับชั้น และข้อที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ระหว่างเพื่อนนักเรียนด้วยกัน

8.1.4 ด้านการบริการ พบว่า ครูมีความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตบางกะปิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านครูพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ข้อ ได้แก่ จัดทำแผนการตรวจสุขภาพประจำปีให้กับนักเรียนเป็นระบบ มีป้ายระบุชื่อสถานที่ชัดเจนเพื่อสะดวกต่อการมาติดต่อกับโรงเรียน สนับสนุนกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถนะทางร่างกายและจิตใจ และข้อที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ฝึกให้นักเรียนมีทักษะบริหารงานกิจการสหกรณ์ร้านค้าของโรงเรียน

8.2 เปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้โรงเรียนมัธยมศึกษาเขตบางกะปิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามอายุและประสบการณ์การทำงาน พบว่า มีรายละเอียด ดังนี้

8.2.1 ครูที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้โรงเรียนมัธยมศึกษาเขตบางกะปิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานครโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

8.2.2 ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้โรงเรียนมัธยมศึกษาเขตบางกะปิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

9. การอภิปรายผล

จากการศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้โรงเรียนมัธยมศึกษาเขตบางกะปิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

9.1 ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้โรงเรียนมัธยมศึกษาเขตบางกะปิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสังคมกลุ่มเพื่อนและด้านการบริการ ทั้งนี้อาจเนื่องจาก โรงเรียนมีการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ สามารถใช้อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนรู้ จากแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอก

ห้องเรียนมาจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2542) กล่าวว่าโรงเรียนได้ดำเนินการเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนในเรื่องการพัฒนาระบบการเรียนรู้ นั้น โรงเรียนควรจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และความรอบรู้และสอดคล้องกับงานวิจัยของนันทวัน มุสิกบุตร (2553) ที่ได้วิจัยเรื่อง ความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนของโรงเรียนสวาทบริบูรณ์วิทยา จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัย พบว่าโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ครูมีความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้โรงเรียนมัธยมศึกษาเขตบางกะปิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร ทั้ง 4 ด้าน สามารถอภิปรายผล ดังนี้

9.1.1 ด้านอาคารสถานที่ ครูมีความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้โรงเรียนมัธยมศึกษาเขตบางกะปิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ข้อ คือ มีการจัดระบบการดูแลรักษาความสะอาดความเป็นระเบียบเรียบร้อยและปลอดภัย จัดให้มีพื้นที่ที่จัดแสดงป้ายนิเทศ นำเสนอข้อมูลและผลงานการเรียนรู้ของนักเรียนสนับสนุนงบประมาณเพื่อการรักษาและปรับปรุงสถานที่ให้มีความพร้อมปลอดภัยและอยู่ในสภาพที่ดีและข้อที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ห้องเรียนมีสีสน้ำเงิน อากาศถ่ายเทได้ดีและมีขนาดกว้างเพียงพอแก่นักเรียน อาจเป็นเพราะบรรยากาศของห้องเรียนและอาคารสถานที่ที่เป็นพื้นที่ที่ใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดทักษะกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างรอบด้านต่อไปสอดคล้องกับทรรชนี วรार्คาค (2554) ที่ได้เสนอแนวคิดในเรื่องด้านอาคารสถานที่ภายนอกและภายในห้องเรียนและสิ่งปลูกสร้างให้มีความมั่นคงแข็งแรง ปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความสะอาดและสอดคล้องกับอารียา สดาร์ตัน (2556) ศึกษาเรื่องการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตราชเทวี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

9.1.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน ครูมีความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้โรงเรียนมัธยมศึกษาเขตบางกะปิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ข้อ คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดการชั้นเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ สนับสนุนให้มีโครงการพัฒนาศักยภาพทางด้านสติ ปัญญา อารมณ์ และสังคม ของนักเรียนทุกระดับชั้นสนับสนุนงบประมาณครูให้ผลิตสื่อ นวัตกรรมเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้อย่างหลากหลายและเหมาะสมกับนักเรียนและข้อที่มีค่าน้อยที่สุด คือ จัดให้มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนตามความถนัดและความสนใจของนักเรียนและความแตกต่างระหว่างบุคคล อาจเป็นเพราะโครงการหรือกิจกรรมเพื่อการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนมีการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้มุ่งผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ มากกว่าการพัฒนาทักษะอาชีพและทักษะชีวิต ดังนั้นควรมีการปรับเปลี่ยน กระบวนการเรียนรู้หรือกิจกรรมที่ส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนเป็นรายบุคคลต่อไปสอดคล้องกับโย ยศยิ่ง (2554) ได้กล่าวถึงการจัดสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอนหมายถึง ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน หลักสูตรวิธีการสอน การวัดผลตำราและเอกสารประกอบการสอน ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครูทั้งภายในห้องเรียนและภายนอกห้องเรียนตลอดจนการจัดบริการเพื่อส่งเสริมสนับสนุนทางวิชาการต่างๆเพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้และประสบการณ์ให้มากที่สุดและสอดคล้องกับ อินทรา บริบูรณ์ (2556) ได้ศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนเครือข่ายสถานศึกษานานาชาติเวลล์ส สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนเครือข่ายสถานศึกษานานาชาติเวลล์ส สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

9.1.3 ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน ครูมีความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้โรงเรียนมัธยมศึกษาเขตบางกะปิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ข้อ คือ สร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นให้นักเรียนรู้จักการช่วยเหลือเกื้อกูลระหว่างกัน ส่งเสริมให้คำปรึกษาและกระตุ้นให้นักเรียนร่วมกันวางแผนแก้ปัญหาการเรียนร่วมกัน สนับสนุนกิจกรรมการแข่งขันประเภทต่างๆ แต่ละระดับชั้นและข้อที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ระหว่างเพื่อนนักเรียนด้วยกัน อาจเป็นเพราะรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนระหว่างเพื่อนนักเรียนด้วยกัน น่าเบื่อหรือผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมน้อยจึงส่งผลให้การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันมีน้อย สอดคล้องกับ ทรรชนี วรार्คาค (2554) ที่กล่าวว่า กลุ่มเพื่อนเป็นสภาพแวดล้อมที่สำคัญและมีอิทธิพลต่อการพัฒนาการของนักเรียนเป็นอย่างมาก นอกจากนี้กลุ่มเพื่อนยังมีการจัดการเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียนที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในทุกๆ ด้าน การสร้างบรรยากาศ สนุกสนานเป็นกันเอง น่าเรียน รวมทั้งการแสดงออกถึงความรู้สึกความสัมพันธ์ที่ดีที่เกิดขึ้นในหมู่คณะระหว่างครูกับครู นักเรียนกับนักเรียน และครูกับนักเรียนในการร่วมกันทำกิจกรรมเป็นทีม เป็นกลุ่มและส่งเสริมการสร้าง

ความสัมพันธ์ที่ดีในการทำกิจกรรมและสอดคล้องกับ นฤมล ก้อนขาว (2558) ได้ทำการศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนสถานศึกษาศรีธาสมุทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 10 ผลการวิจัย พบว่าสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนสถานศึกษาศรีธาสมุทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 10 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการบริการ ครูมีความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้โรงเรียนมัธยมศึกษาเขตบางกอกปิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ข้อ คือ จัดทำแผนการตรวจสอบสุขภาพประจำปีให้กับนักเรียนเป็นระบบ ป้ายระบุชื่อสถานที่ชัดเจนเพื่อสะดวกต่อการมาติดต่อกับโรงเรียน สนับสนุน กิจกรรมเสริมสร้างสมรรถนะทางร่างกายและจิตใจและข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ฝึกให้นักเรียนมีทักษะบริหารงานกิจการสหกรณ์ร้านค้าของโรงเรียน อาจเป็นเพราะงานกิจการสหกรณ์ร้านค้าเป็นบริการที่จัดขึ้นมาเพื่อเอื้ออำนวยความสะดวกของบุคลากรในโรงเรียน มีการบริหารงานด้วยโรงเรียนมากกว่าการให้ผู้เรียนหรือครูเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการบริหารงานสหกรณ์ร้านค้า แต่หากส่งเสริมในการเรียนการสอนให้ผู้เรียนฝึกบริหารงานสหกรณ์โรงเรียนเพื่อเป็นกิจกรรมเสริมประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนได้ฝึกเพื่อพัฒนาเป็นทักษะอาชีพต่อไป สอดคล้องกับพระอโนชา สิมพา (2553) ให้ความหมายการให้บริการ หมายถึงงานด้านบริการนักเรียนเป็นงานหลักที่มีความสำคัญเกี่ยวข้องกับทุกฝ่ายจะมีส่วนช่วยให้โรงเรียนเจริญก้าวหน้าตามวัตถุประสงค์ หากงานด้านบริการ เอื้ออำนวยให้ความสะดวกแก่นักเรียนในด้านความเป็นอยู่ การศึกษาเล่าเรียน การประกอบอาชีพในอนาคต เพียงพอกับความต้องการของนักเรียนก็จะส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคลตั้งแต่แรกเข้าจนกระทั่งสำเร็จการศึกษาและสอดคล้องกับเด่นชัย วงษ์ช่าง (2556) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนมาตาศรีพิตยาคาร เขตนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด อำเภอเมือง จังหวัดระยอง พบว่าโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

9.2 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้โรงเรียนมัธยมศึกษาเขตบางกอกปิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามอายุและประสบการณ์การทำงาน มีรายละเอียด ดังนี้

9.2.1 ครูที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้โรงเรียนมัธยมศึกษาเขตบางกอกปิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องจาก โรงเรียนมีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนและการปฏิบัติงานของครูให้พร้อมใช้กับทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกระดับของการสอน มีแหล่งเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอน วัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยีสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนตามเป้าหมายทางการศึกษาของโรงเรียน สอดคล้องกับฉัตรชัย ศรีสุข (2554) กล่าวว่าสภาพแวดล้อมที่เป็นรูปธรรมที่สำคัญมาสิ่งหนึ่งซึ่งเราอาจลืมไปแล้วคือ ครูครูนอกจากมีฐานะเป็นสภาพแวดล้อมอย่างหนึ่งในโรงเรียน ซึ่งมีหน้าที่แน่นอน คือสอนหนังสือแล้ว สำหรับการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน ครูเป็นผู้ที่มีความสำคัญเป็นพิเศษเฉพาะ ครูเป็นผู้ที่ขับเคลื่อนที่เป็นแกนหลักสำคัญ อันจะก่อให้เกิดคุณภาพของการศึกษาแก่เด็กและสอดคล้องกับงานวิจัยของ อารณีย์ เชี่ยวชาญเกษตร,สุรีย์ พูนิลกุล และบวร (2553) ศึกษาเรื่องความพึงพอใจด้านสภาพแวดล้อมและการบริการทางการศึกษาต่างๆ เพื่อนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี พระจอมเกล้าธนบุรี ผลการวิจัยพบว่าโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

9.2.2 ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้โรงเรียนมัธยมศึกษาเขตบางกอกปิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องจาก โรงเรียนมีนโยบาย ยุทธศาสตร์การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีการวางแผน มีการพัฒนาสภาพแวดล้อมให้มีความพร้อมที่จะรองรับการปฏิบัติงานของครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ สอดคล้องกับ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552) สรุปไว้ว่า โรงเรียนจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายอย่างยั่งยืนได้ ต้องมีการปฏิบัติอย่างจริงจัง 3 เรื่อง คือ คัดกรองบุคคลที่จะเข้ามาเป็นครูอย่างเข้มงวดตั้งแต่ต้น มีโปรแกรมพัฒนาคุณภาพของครูทั้งด้านวิชาการและการสอนและดำเนินการทุกอย่างให้ต่อเนื่อง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ มณฑิรา ก้องสมุท (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยเทคโนโลยีศรีวิกรม์บริหารธุรกิจ ผลการวิจัยพบว่าโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

10. ข้อเสนอแนะ

10.1 โรงเรียนควรกำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดทำแผนการตรวจสอบสุขภาพ การประกันอุบัติเหตุให้กับผู้เรียนอย่างเป็นระบบ

10.2 โรงเรียนควรจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน

10.3 โรงเรียนควรพัฒนาหน่วยงานภายในโรงเรียนเพื่อให้บริการและการประชาสัมพันธ์ที่เอื้อต่อการติดต่อประสานงานจากบุคลากรภายในและภายนอกโรงเรียน

11. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

11.1 ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครอง ชุมชนที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียน

12. เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545, กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

เด่นชัย วงษ์ช่าง (2556). สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนมาบตาพุด พันพิทยาคาร เขตนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด อำเภอเมือง จังหวัดระยอง. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

ฉัตรชัย ศรีสุข. (2554). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1 – 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 3. ภาคนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.

ทรศณีย์ วรหาคำ. (2554). การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม. สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ ค.ม.(บริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

นฤมล ก้อนขาว. (2558). การศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนศรีธราสมุทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.

นันทวัน มุลิกบุตร. (2553). ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนของโรงเรียนสว่างบริบูรณ์วิทยา จังหวัดชลบุรี. ปริญญาโท กศ.ม.(การบริหารการศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.

พระโอชา สิมพา. (2553). ทักษะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย. ปริญญาโท กศ.ม.(การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

มณฑิรา ก้องสมุท. (2558). ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยเทคโนโลยีศรีวิกรม์บริหารธุรกิจ. วิทยานิพนธ์ ค.ม.(การจัดการอาชีวศึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ไย ยศยิ่ง (2554:41) ไย ยศยิ่ง. (2554). สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนดอนฉิมพลีวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

สมจิตรา เรืองศรี, สุรศักดิ์ อมรรัตนศักดิ์และบุญมี พันธุ์ไทย. (2555). ระเบียบวิธีวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีสากล พ.ศ.2552. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

อาภรณ์ เขียวชาญเกษตร, สุรีย์ พูนิลกุล และบวร ปภัสราทร. (2553). ความพึงพอใจด้านสภาพแวดล้อมและบริการทางการศึกษาต่างๆ เพื่อนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. วารสารเทคโนโลยีสารสนเทศศาสตร์, 1(1), 74.

อารียา สดาร์ตัน. (2556). การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตราชเทวี. ปริญญาโทการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อินทิรา บริบูรณ์. (2556). การจัดสภาพแวดล้อมโรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนเครือข่ายโรงเรียนนานาชาติเวลล์ส์ สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.